

BESKÆFTIGELSESGEVINST PÅ 4.000 VED REDUKTION AF DIMITTENDSATSEN

29-08-2015

AF CHEFØKONOM MADRS LUNDBY HANSEN (21 23 79 52) OG CHEFKONSULENT CARL-CHRISTIAN HEIBERG

Dimittender i Danmark har i international sammenhæng en helt unik særstilling i dagpengesystemet. For det første er der ikke tale om en forsikringsordning, da det ikke er tab af arbejde, som udløser dagpengene. For det andet er der ikke noget krav om, at studerende skal optjene retten til dagpenge ved at arbejde og betale kontingent, før de modtager dagpenge. For det tredje er dagpengenes dimittendsats for mange væsentligt større end den indkomst, de havde mens de studerede. Det anbefales at sætte dimittendsatserne ned. Baggrunden er bl.a., at ikke-forsørgere kan få en indkomstfremgang på knap 120 pct., når de går fra SU til dimittend-dagpenge. I dag udgør den månedlige SU for ikke-forsørgere ca. 6.000 kr., mens dimittendsatsen udgør ca. 13.000 kr. For ikke-forsørgere under 30 år anbefales det at nedsætte dimittendsatsen fra 13.000 kr. til 8.200 kr., mens satsen anbefales nedsat med ca. 2.000 kr. til 10.900 kr. for ikke-forsørgere over 30 år. Det anbefales, at satsen for enlige forsørgere og for forsørgere i parforhold over 30 år nedsættes til et niveau omkring kontanthjælpsniveauet. Samlet skønnes forslaget at øge den strukturelle beskæftigelse med 4.000 personer og forbedre de offentlige finanser med ca. 1,2 mia. kr. Som følge af trepartsforhandlingerne kan flygtninge efter to år i IGU-forløb få dimittend-dagpenge, der i en del tilfælde er højere end den løn, de fik i IGU-job. Dette er ikke hensigtsmæssigt. Det taler også for en nedsættelse af dimittend-dagpengene.

Dagpengesystemet er generelt en forsikringsordning, som forsikrer A-kassemedlemmer mod bortfald af arbejdsindkomst. I den forbindelse har dimittender en særstilling. For det første er der ikke tale om en forsikringsordning, da det ikke er tab af arbejde, men blot færdiggørelse af uddannelse, som udløser dagpengene. For det andet er der ikke noget krav om, at studerende skal optjene retten til dagpenge ved at arbejde og betale kontingent i en periode, før de modtager dag-

Dagpengekommission om dimittendsatsen

"Andre ledige får i gennemsnit 67 pct. af deres hidtidige indtægt (bruttokompensationsgrad, altså før skat). For ledige dimittender er den tilsvarende gennemsnitlige kompensation 168 pct., jf. kapitel 2. En sådan kompensation kan reducere tilskyndelsen til en tilpas bred jobsøgning"

Dagpengekommission om dimittendsatsen

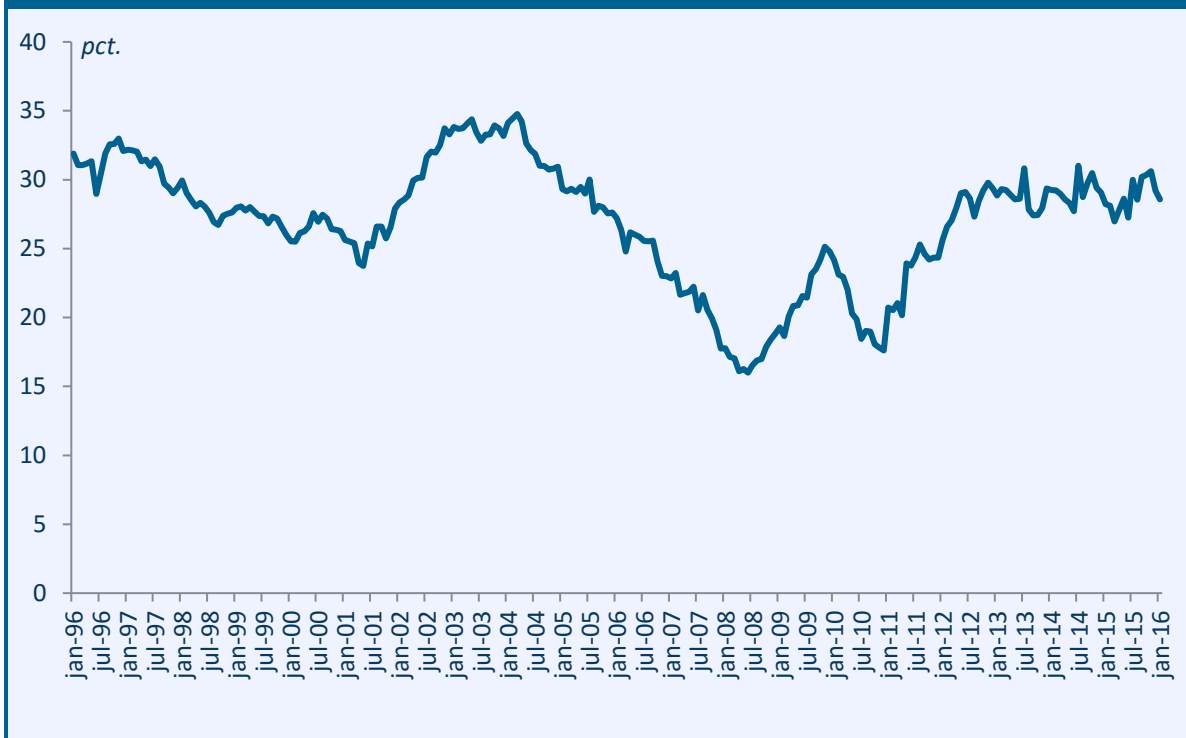
"Ulempen ved ordningen er, at mange relativt unge med dimittendydelsen oplever en pludselig indkomstfremgang, hvilket kan hæmme deres incitament til at være tilpas brede – geografisk og fagligt – når de søger arbejde. Især kan der være en for lille kortsigtet tilskyndelse til at søge aktivt lige før og efter færdiggørelsen af uddannelsen, hvor jobsøgning er allermost effektiv"

penge. For det tredje er dagpengenes dimittendsats for mange væsentligt større end den indkomst de havde, mens de studerede, da SU-satsen for ikke-forsørgere er på 5.900 kr., mens dimittendsatsen er på 13.000 kr. Alt i alt er der tale om en usædvanlig særstilling, som man da heller ikke finder noget andet sted i verden.

Den lukrative dagpengeordning for dimittender modsvarer af en meget høj ledighed. For

personer med en lang videregående uddannelse er dimittendledigheden på ca. 30 pct., jf. figur 1. Det er værd at bemærke, at selv under den kraftige højkonjunktur i 00'erne var ledigheden aldrig under 15 pct.

Figur 1. Sæsonkorrigeret bruttoledigheds pct. for dimittender med en kandidatalder op til 1 år

Kilde: Akademikernes ledighedsstatistik, januar 2016

Dagpengekommission om dimittendsatsen

”Sammenlignes dimittendledige derimod med andre ledige under 30 år, er det generelle billede imidlertid, at dimittender er længere tid om at finde beskæftigelse.”

”Der er dermed en risiko for, at nogle nyuddannede slet ikke får fodfæste på arbejdsmarkedet, fordi ordningen er så gunstig, at den for nogle virker fastholdende og fjerner fokus fra effektiv og tidlig jobsøgning.”

”Med de nuværende dimittendregler er der derfor en risiko for, at antallet af dimittender i dagpengesystemet vil stige, og at ledige dimittenders andel af den samlede ledighed vil stige i fremtiden.”

IGU-ORDNINGEN.

I trepartsforhandlingerne i marts 2016 blev der indført en ny ordning, Integrationsgrunduddannelse (IGU), som skal hjælpe med at få flygtninge i arbejde. Kernen i ordningen er, at flygtninge kan arbejde i op til 2 år for en løn, som ligger under mindstelønnen – i visse tilfælde ned til 49 kr. i timen. Flygtninge, som fuldfører det 2-årige IGU-forløb, får adgang til dagpenge på dimittendsats. Med de nuværende dimittendsatser vil det i nogle tilfælde betyde, at flygtninge kan få en lønforhøjelse ved at melde sig ledige efter IGU-forløbet. Det modarbejder naturligvis ønsket om at få flygtninge i arbejde og er endnu en grund til at sænke dimittendsatserne¹.

DAGPENGEAFTALEN

Aftalen om Dagpengereformen betyder, at dimittendsatsen for ikke-forsørgere sættes ned fra 82 pct. til 71,5 pct. af maksimale dagpenge (13.000 kr. pr. måned), mens satsen for forsørgere opretholdes på 82 pct. (14.900 kr. pr. måned). Der er imidlertid stadig tale om en meget betydelig og u hensigtsmæssig indkomstfremgang i forbindelse med arbejdsløshed for studerende, som udelukkende har haft SU som indtægtskilde.

	SU	Nuværende dimittendsats	Stigning ved overgang til ledighed
Enlige forsørgere	11.882	14.853	2.971
Forsørgere i parforhold	8.313	14.853	6.540
Ikke-forsørgere over 30 år	5.941	12.951	7.010
Ikke-forsørgere under 30 år	5.941	12.951	7.010

ANBEFALING

Det foreslås derfor at sætte dimittendsatserne ned til kontanthjælpsniveau, således at satsen for enlige forsørgere og forsørgere over 30 år udgør 78 pct. af maksimale dagpenge (i lighed med dagpengekommissionens forslag), mens satserne for forsørgere under 30 år i parforhold udgør 60 pct. af maksimale dagpenge. For ikke-forsørgere foreslås dimittendsatsen at udgøre 60 pct. af maksimale dagpenge for personer over 30 år og 45 pct. af maksimale dagpenge for dem under 30 år, jf. tabel 2.

¹ Det ville være endnu bedre at fjerne reglen om, at et færdiggjort IGU-forløb giver adgang til dagpenge.

Tabel 2. CEPOS forslag til nye dimittendsatser

	Nuværende dimittendsats	CEPOS' forslag	Forskel
Forsørgere over 30 år	14.853 (82 pct.)	14.128 (78 pct.)	-725
Enlige forsørgere under 30 år	14.853 (82 pct.)	14.128 (78 pct.)	-725
Forsørgere i parforhold under 30 år	14.853 (82 pct.)	10.868 (60 pct.)	-3.985
Ikke-forsørgere over 30 år	12.951 (71,5 pct.)	10.868 (60 pct.)	-2.083
Ikke-forsørgere under 30 år	12.951 (71,5 pct.)	8.151 (45 pct.)	-4.800

Anm.: Tallene i parenteser angiver pct.-andelen af maksimale dagpenge i 2016.

Som det fremgår af tabel 2, er der tale om en nedsættelse på 700 kr. for enlige forsørgere og forsørgere over 30 år, mens unge forsørgere i parforhold får reduceret satsen med knap 4.000 kr. Ikke-forsørgere over 30 år oplever en reduktion på ca. 2.000 kr., mens ikke-forsørgere under 30 år får reduceret satsen med ca. 4.800 kr.

Satserne er fastlagt således, at de ikke giver anledning til, at kontanthjælpssystemet bliver væsentligt mere attraktivt end dagpengesystemet, ligesom der stadig er en pæn fremgang ved at gå fra SU til dimittendsats, jf. tabel 3.

Tabel 3. Sammenligning af ny dimittendsats med kontanthjælps- og SU-niveau

	Kontanthjælp	SU	CEPOS' forslag
Enlige forsørgere over 30 år	14.575	11.882	14.128
Forsørgere i parforhold over 30 år	14.575	8.313	14.128
Enlige forsørgere under 30 år	13.931	11.882	14.128
Forsørgere i parforhold under 30 år	9.746	8.313	10.868
Ikke-forsørgere over 30 år	10.968	5.941	10.868
Ikke-forsørgere under 30 år	7.069	5.941	8.151

Det skønnes, at forslaget samlet vil øge den strukturelle beskæftigelse med 4.000 personer og forbedre de offentlige finanser med 1,2 mia. kr.

Boks 1: Dagpengekommissionen om reglerne for dagpenge til dimittender

Andre ledige får i gennemsnit 67 pct. af deres hidtidige indtægt (bruttokompensationsgrad, altså før skat). For ledige dimittender er den tilsvarende gennemsnitlige kompensation 168 pct., jf. kapitel 2. En sådan kompensation kan reducere tilskyndelsen til en tilpas bred jobsøgning (Hovedrapport s. 18)

Ulempen ved ordningen er, at mange relativt unge med dimittendydelsen oplever en pludselig indkomstfremgang, hvilket kan hæmme deres incitament til at være tilpas brede – geografisk og fagligt – når de søger arbejde. Især kan der være en for lille kortsigtet tilskyndelse til at søge aktivt lige før og efter færdiggørelsen af uddannelsen, hvor jobsøgning er allermest effektiv (Hovedrapport s. 27).

Sammenlignes dimittendledige derimod med andre ledige under 30 år, er det generelle billede imidlertid, at dimittender er længere tid om at finde beskæftigelse. (Hovedrapport s. 59)

Der er dermed en risiko for, at nogle nyuddannede slet ikke får fodfæste på arbejdsmarkedet, fordi ordningen er så gunstig, at den for nogle virker fastholdende og fjerner fokus fra effektiv og tidlig jobsøgning. (Hovedrapport s. 59).

Med de nuværende dimittendregler er der derfor en risiko for, at antallet af dimittender i dagpengesystemet vil stige, og at ledige dimittenders andel af den samlede ledighed vil stige i fremtiden. (Hovedrapport s. 59).

Der er samtidig sket en stigning i antallet af personer fra EU11-landene, der modtager dagpenge på dimittendsatsen. I 2014 var der tale om to tredjedele af dagpengemodtagerne fra EU11-landene. (Hovedrapport s. 114).